וְלִבְנוֹהִי: כח וְיָת מִצְנְפְּתָא
דְּבוּצָא וְיָת שְׁבַח כּוֹבְעַיָּא
דְּבוּצָא וְיָת מִכְנְסֵי בוּצָא דְּבוּץ
שְׁזִיר: כט וְיָת הֶמְיְנָא דְּבוּץ
שְׁזִיר וְתְכְלָא וְאַרְגְּוָנָא וּצְבַע
זְהוֹרִי עוֹבַד צַיָּר כְּמָא דִּי פַקִּיד
יְיָ יָת מֹשֶׁה: ל וַעֲבָדוּ יָת צִיצָא
כְּלִילָא דְקוּדְשָׁא דְּהַב דְּכִי
וּכְתָבוּ עֲלוֹהִי כִּגְלוּף דְּעִזְקָא
כְּתַב מְפָרַשׁ לְדֶשׁ לַיְיָ:
לא וְיַהְבוּ עֲלוֹהִי חוּטָא תְכֶלְתָּא
לְמִתַּן עַל מִצְנְפְּתָא מִלְּעֵלָּא

מָא דִּי פַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה:
כ וּשְׁלִים כָּל פֻּלְחַן מַשְׁכְּנָא
שְׁכַן זִמְנָא וַעֲבָדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כֹּל דִּי פַקִּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה כֵּן
עֲבָדוּ: לג וְאַיְתְיָאוּ יָת מַשְׁכְּנָא
אֶל מֹשֶׁה יָת מַשְׁכְּנָא וְיָת כָּל
בֵּית אוֹהָלָא פּוּרְפּוֹהִי דַּפּוֹהִי עַבְּרוֹהִי
אַנְפּוֹהִי וְסַמְכוֹהִי: לד וְיָת
מַרְכְּבְתָּא דְּמוּדוֹהִי וְסַמְכוֹהִי

הַמִּצְנֶפֶת מִלְּמַעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־
מֹשֶׁה: ס לכ וַתֵּכֶל כָּל־עֲבֹדַת מִשְׁכַּן אֹהֶל
מוֹעֵד וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ: פ רביעי לג וַיָּבִיאוּ אֶת־
הַמִּשְׁכָּן אֶל־מֹשֶׁה אֶת־הָאֹהֶל וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו
קְרָסָיו קְרָשָׁיו בריחו בְּרִיחָיו וְעַמֻּדָיו וַאֲדָנָיו: לד וְאֶת־מִכְסֵה עוֹרֹת

לדות אדרן: (לג) ויביאו את המשכן. ס׳ הזוהר פרשת ויחי:

בעל הטורים

(לב) ותכל כל עבדת המשכן. בני׳ בעשרים וחמשה בכסלו נגמר: ותכל. אית לומר כי עתה כלה מלאכת כל העולם:

רש״י

אמה שלא נאמר ׳פתילי תכלת׳ הומיל ומרוחין הן, אלא מלינו בחשן ואפוד (לעיל פסוק כא) וירכסו את החשן מטבעותיו, ועל־כרחן פחות משנים לא היו, שהרי בחשן ... ואת החשן היו ג׳ טבעות החשן, ובאפוד היו ב׳ טבעות האפוד שבגבן, ולפי דרך ... אחרונה חוטין היו, ומכל מקום פחות משנים לא אפשר: (לב) ויעשו בני ישראל. את המלאכה, ... לא אמר זוה ה׳ וגו׳: (לג) ויביאו את המשכן וגו׳. שלא היו יכולין להקימו, ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הגיח לו הקדוש־ברוך־הוא הקמתו, שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים, שאין כח באדם לזקפן, ומשה העמידו. אמר משה לפני הקדוש־ברוך־הוא, איך אפשר הקמתו על־ידי אדם; אמר לו, עמוק אמה בידך. גרמה כמקימו, והוא נזקף וקם מאליו. וזהו שנאמר (נקמן מ, יז) הוקם המשכן - הוקם מאליו. מדרש רבי תנחומא:

רש״י כפשוטו

ביניהם הכפולים של שלשת הפתילים כולם יחד אחורין למול ערפו, וכך הוא מושיבו (את הציץ) על המצנפת (ראה לעיל פרשת תצוה ציורים מספר 12-11).

אל תתמה על כך שלא נאמר ׳פתילי תכלת׳ בלשון הנביא הוא ומרובין הן, כי אם ׳פתיל תכלת׳ בלשון יחיד, שהרי כך מצינו גם בחשן ואפוד שאמר בהם הכתוב (לעיל פסוק כא) ׳ויקשרו את החשן מטבעותיו אל הטבעת האפד בפתיל תכלת׳, בלשון יחיד, ועל־כרחך אין אלא שנים לא היו - כלומר, אף שלא פירש הכתוב כאן, הרי ודאי לא היו פחותים משני פתילים, שהרי אמר ׳קצות החשן היו ב׳ טבעות החשן, ובשתי קצות האפוד היו ב׳ טבעות האפוד שבגבן (כאמור לעיל כח, כג, כו; וראה רש״י שם), ולפי דרך הקשירה - שני הפתילים כל חוט לשנים, כאמור, הרי ארבעה חוטין היו לפי דרך קשירת החושן לאפוד, ואף אם נאמר שלא היו הפתילים אלו כפולים, מכל מקום פחות משנים אי אפשר, הרי שנוקט הכתוב לשון ׳פתיל תכלת׳, אף שהם שנים הם:

ויעשו בני ישראל כל אשר צוה ה׳ את משה כן עשו׳. בפל הלשון ׳ויעשו׳ ׳כן עשו׳ הוא מתוך ששני דברים נאמרו כאן; תחילת הכתוב פירשו: ׳ויעשו בני ישראל את המלאכה האמורה למעלה׳, ועוד משמיענו הכתוב: ׳ככל אשר צוה ה׳ את משה כן עשו׳, שלא שינו מאומה ממה שנצטוו (נא״י, לש״ה):

(לג) ויביאו את המשכן וגו׳. מפני מה הביאו את חלקי המשכן למשה ולא הקימוהו בעצמם? משום שלא היו יכולין להקימו. ולפי שלא עשה משה שום מלאכה בעשיית המשכן וכליו, לכך הניח לו הקדוש־ברוך־הוא את מלאכת הקמתו, שהוא לבדו יהיה עוסק בה, שכן לא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים, שאין כח באדם לזקפן (להעמידם), ומשה העמידו. ואף משה לא היה יכול להעמידם בכוחות עצמו, ואמר משה לפני הקדוש־ברוך־הוא: איך אפשר שתהיה הקמתו של המשכן על־ידי אדם, והרי אין כח באדם להעמיד את הקרשים? אמר לו הקב״ה: עסוק באדם להעמיד את הקרשים - אחזו בקרשים בידך, שיהא נראה כאילו אתה מקימו, והוא (המשכן) נזקף וקם מאליו בדרך נס. וזהו שנאמר (להלן מ, יז) ׳ויהי בחדש הראשון... הוקם המשכן׳, ולא נאמר ׳הקימו את המשכן׳, לפי שהמשכן הוקם מאליו. כך מבואר במדרש רבי תנחומא (וא״ם):